

CHORI PRANTZESA

(GERTATUA)

INCHAURRONDO-berriko Migel Mari Oyarzuna-ra zijoan, ugaz-lengusuba eri samar, ondo ez, edo biar bada iya illian zegona, ikustera. Beren artian bazituzten antolatu biar zenbait gauza, ta nola il ta gero etzan lan erreša izango, alik eta lazterrena, ezertarako betik gabe, zizuan bizirik arrapatu nayian.

Burni-bideko gurdiyan zartuta, bazijuan chimistak egiten ta alare ez Migel Mari-k nai zuben bezin azkar. Juan biarrak ematen zion larriyarekin korrika-re asiko zan, baña alperrik; nai bazuben ta nai ez bazuben iširi ta geldirik egon biar. Ez da gero lan atsegiña alako larritasuna danian išira ta egoten.

Beaz iširita zegon gure gizona, ta aldamenian beste geyago-re iširi ziran, ta oso geldirik ez egotiatatik mingaña dantzatzen asi ziran laster baño aguduago.

Beriala ziran denak berriketa biziyan, itzegiten zuten an *senper*. Azkenian *chori prantzesa*-z itz egiten asi ziran. Egalaria berriyen arraizku, trebetasun ta askartasunez naikua ta naikua esan zuten.

—Nik ere badaukat bada egalaria oyetako bat ikusteko gogua, esan zuben Migel Mari-k.

Gizona bada, sekulan ikuste eskeroz orain ikusi zenezake Donostiyan, erantzun zioten. Badabill an Beljika aldeko prantzez alako bat, nolakua bera. Ankaz gora, sayetzen gañian, ziliyurdika, ez da sorgiñik eskoban gañian ala ibilliko danik. ¡Ikusteko gauza da!

Eta siri, ta siri, berotu zuten gure gizona geldi aldi bat Donostiyan egitera egalaria ikusteko.

—Gauza erreša dezu gizona, ziyoten, eguardirako an gera, bapo bazkaldu zazu, chori prantzesa ikusi, ta gero jua lasai Oyarzun-ara. Ez alda ain petrala izango zure ugaz-lengusuba bitartian iltzeko.

Azkenian limurtu, ta Donostira irișterakuan jechi zan gure Migel Mari, bitartian ez alda beñipein ilko. esanaz.

Bideko lagunak erakutzi ziyoten ostatu bat, eta an laja zuten esanaz irteteakuan:

—Jan orain lasai, baña laster atera, bada egalaria jan ondorian aguro samaregan asten da.

Uste izaten da Donosti berri aldian belarri motsa besterik ez dala, baña badira euskaldunak ere, ta euskaldunak eta euskaldun jatorrak ziran ostatuko jabiak, eta euskaldunak an arkitzen ziran jende geyenak.

Bazkaritan asi bezin laster inguratu zitzayon beste gizaseme bat, euskalduna sugurraren puntatik oñeko biaz muturreraño, ta «Kaño Migel Mari» esanaz eman ziyon estu aldi bat chichariak balitu bezela.

Aspaldiko lagun zarra zan, ogei ta bost urte alkar ikusi etzutela, ia zer esana izango zuten.

Kontu zar guziyak berritzen asi ziran ta ura iturriya. Jakiyak plateratik abora ordu erdi bat biar zuben. Bañan etzan ezer ere alperrik galtzen. Maipian an zegon *Ichusi*, zakur moko luse bat, ez polit politare, ta zakela ederki bete zuben Migel Mari-ren kontu.

Bazkariya ederra zan, ez laburra ere, baña beren berriketakin lusatu zuten chirikorda luzatzen dan bezela.

Noizian bein esaten ziyon Migel Mari-k:

—Badakizu Oyarzun-en daukat oso gaizki ugaz-lengusu bat, baña nola Donostitik juango nitzan chori prantza ikusi gabe.

—Ez bada; erantzuten ziyon lagun zarrak, eta beriala ekiten zioten beren lengo denboretako kontuai ta itsa ta pitsa isildu gabe erain min-gaña.

Alako bazkari bat ezin amaituko zuten kafia ta muñur oker piška bat artu gabe, ta eskatu zuten ta baita-re bapo jarri kopa ta kopa berri-keta tartian artubaz.

Noizbait ere amaitu zan kabuik gabeko bazkari ura, ta berriro esanaz Oyarzun-ara juateko larrituba zegola ta chori prantza ikustera zijuala, noizbait ere alcha zan bere alkitik. Ez lenbiziko ekin aldiyan. Bazirudiyen alkiyari josiya zegula.

Atera zan bada gure gizona ostatutik, masallak gorri gorri, begiyak lurriña botatzen zutela ta españetan zigarro puru bat akulluba añakua.

Kaliaren erdira irichi zan ta ekin zion zerubai begira, zeladore bat inguratu zitzayon arte:

—Adiskidia, ¿zerbait galdu al zaizu goi ontan?

—¿Neri? Ez gizona, *chori prantza* ageri ote dan nago begira.

—¿Zer *chori prantza*?

—Egalariya, gizona, ¿ez aldakizu nun dabillen?

—¿Egalariya? ¡Itto da!

—¡.....!

A. DARRA